

Kyrkomusikens kraft – några tankar

Sångglädje, gemenskap, förmåga att uttrycka det osägbara, ett hemligt språk, ett symbolspråk. Musiken och vad den gör med oss människor medvetet eller omedvetet kan uttryckas på många olika sätt. I bibeln finns många anspelningar på musik och speciellt sång, men naturligtvis fanns musiken med i gudstjänsten innan bibelns tillkomst. Det hör till festen, till gudstjänsten, att man sjunger. I år uppmärksammar vi reformationen särskilt och Luther betonade att musiken är en Guds gåva. Han skriver:

"Jag älskar musiken. Svärmarna gillar jag inte, eftersom de fördömer musiken. Ty musiken är en gåva från Gud och inte från människor, den gläder sinnena, den jagar bort djävulen, den bereder oskyldig glädje. Därvid förgår vrede, begärelser och högmod. – Den främsta platsen efter teologin ger jag åt musiken. Att man bör göra så framgår av Davids och alla profeternas exempel: allt de hade att påbjuda uttryckte de på vers och i sånger".

Och visst kan särskilt kyrkomusiken öppna en väg till det gudomliga samtidigt som den är en bön och förkunnelse. Musiken tillför gudstjänsten något vi inte kan vara utan, samtidigt som den inte är huvudsaken i gudstjänsten. Detta trots att kanske många går i gudstjänsten på grund av musiken. Ibland kan ordens fyrkantighet hindra oss att öppna fönstret till det himmelska, till det som är höjt över det jordiska, det översinnliga. Här kan kyrkomusiken vara det förlösande. Eftersom den är en del av skapelsen som både Augustinus och Luther menar, är den också en oskiljaktig del av kyrkan.

Det är viktigt att Svenska kyrkan på nationell nivå i handling visar på vikten av kyrkomusik, bl. a genom att förstärka med personella resurser. Då kan det bli ett stöd för stift och församlingar genom inspiration, fortbildning och kontakter med musiklivet utanför kyrkan. Under detta år pågår ett arbete med att skapa en Svenska kyrkans musikplattform, som i bästa fall kan leda fram till ett återskapande av ett musikråd.

Många av de som idag tjänstgör som kyrkomusiker fick sin första undervisning av en lokal organist eller kantor, då s.k. fri musikundervisning fram till 1990 ingick i kyrkomusikertjänsterna. Idag märker vi av en brist på utbildade musiker, och också ett lågt söktryck till utbildningarna. Därför behöver vi arbeta för ett återinförande av den fria musikundervisningen, gärna i samarbete med de lokala kulturskolorna. Det måste även löna sig att skaffa utbildning och därför måste vi också arbeta för tjänster tillsätts enligt gällande regler. Här kan stiftens domkapitel eller nationell nivå bistå.

De senaste årens arbete med en ny kyrkohandbok har visat på hur viktigt det är med öppenhet i arbetet. När vi så småningom inleder arbetet med en översyn av psalmboken är det viktigt att man utnyttjar den expertis som finns och att man är mottaglig för berättigad kritik. Psalmboken, dess innehåll med melodier och texter, är till skillnad från kyrkohandboken av större vikt för medlemmen och även kulturlivet i övrigt.

Någon har nyligen sagt att världen och våra hjärtan har förstelnat, musiken når trots detta in och kan bli vår väg till det heliga. Kyrkomusiken förkunnar, lovsjunger och tjänar församlingen när den är som bäst. Det är då den kan bli ett trons språk.

/Torvald Johansson